

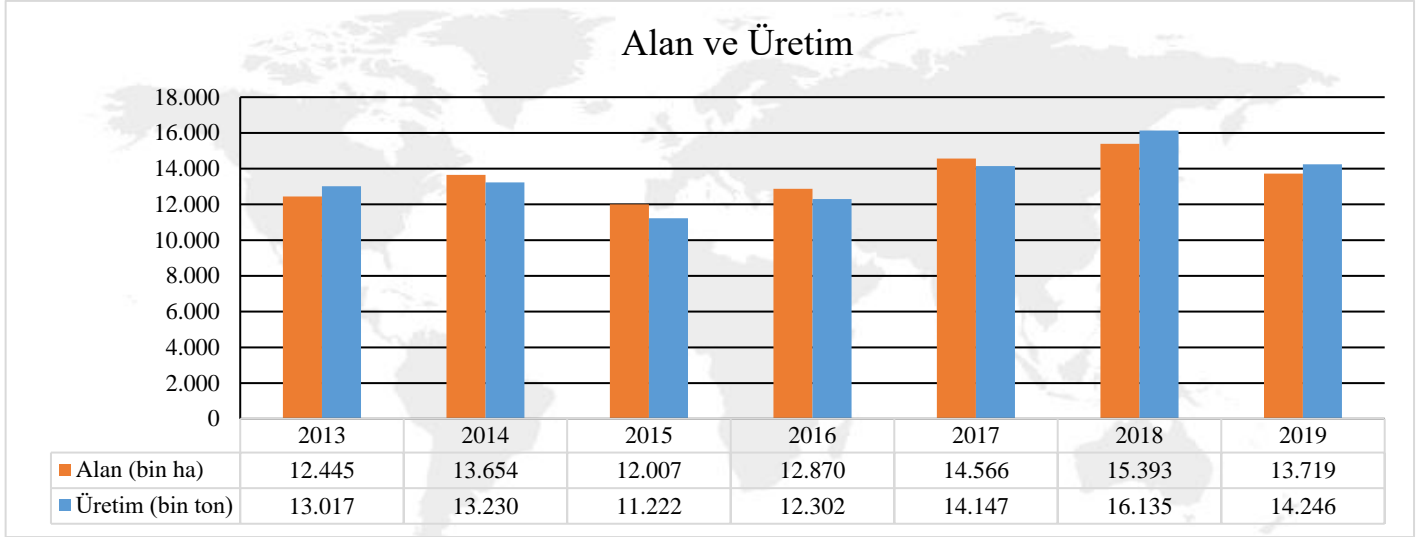

ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 15

NİSAN 2021

DÜNYADA NOHUT

Kaynak: FAO

Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) verilerine göre 2019 yılında dünyada 13,72 milyon ha alanda 14,25 milyon ton üretilen nohutta dünya verim ortalaması 104 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2019 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında ekiliş alanı olarak 4'üncü sırada, üretimde Hindistan'dan sonra 2'inci sırada, verimde ise 21'inci sırada yer almaktadır.

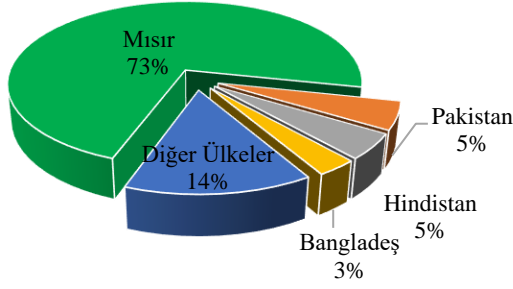
Dünya piyasalarında hızlı bir şekilde gelişen bitki bazlı protein sektörü, ürün çeşitliliğini giderek artırmaktadır.

ABD'de bitki bazlı yiyecek ve içecek sektörünün değerinin yaklaşık 5 milyar ABD doları civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu sektördeki en büyük pay 2,7 milyar ABD doları ile bitki bazlı peynir sektörüne aittir. Küresel vegan pazarının gelişmesi ile bitki bazlı peynir sektörü değerinin 2025 yılına kadar 4,5 milyar ABD dolarının üzerine çıkacağı tahmin edilmektedir. Bu sektörde en çok tercih edilen ürünün nohut olması nedeni ile nohut pazar kanalları da çeşitlilik kazanmaktadır. Özellikle pandemi nedeni ile artan yoğun baklagil talebi ile birlikte bir de ürün çeşitliliği artışına bağlı olarak artan ham madde talebinin eklenmesi baklagil üretici ülkeleri uluslararası pazarda avantajlı konuma getirmiştir. Örneğin Şili bakliyat tüketimi 2020 yılında %23 artarken nohut tüketimi %39 artmıştır. Konserve ve ambalajlı bakliyat satışı ise %40 artış göstermiştir.

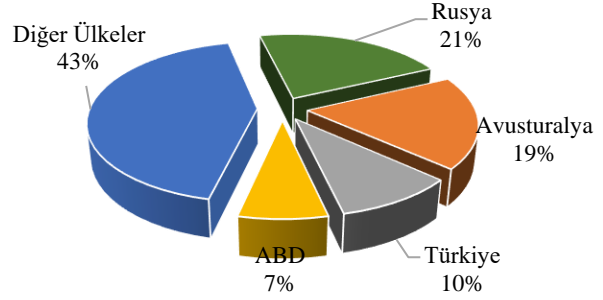
Bununla birlikte konserve ve bitki bazlı protein sektörünün gelişmesi ile nohudun uluslararası piyasada fiyatlandırma standardı olan tane büyüklüğünün yerini protein içeriği miktarına

bırakması beklenmektedir. Bu durum ise ülkemizde yetişen çeşitler için uluslararası piyasada önemli bir avantaj sağlayacaktır.

Nohut İthalatı (2019)

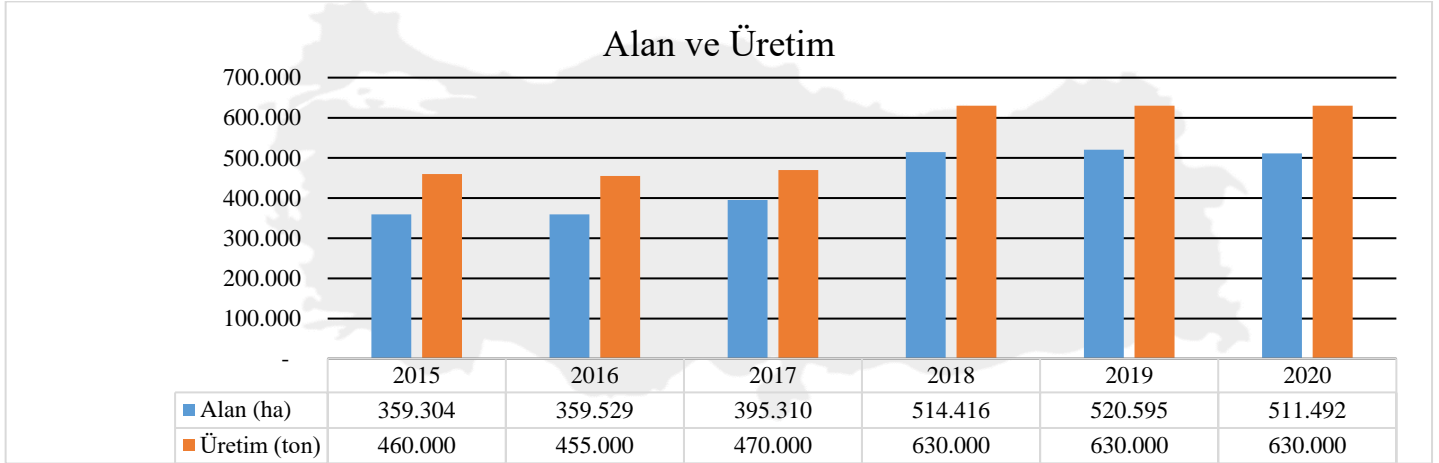
Nohut İhracatı (2019)

Kaynak: FAO

FAO verilerine göre 2019 yılı dünya ithalat miktarı yaklaşık olarak 7,8 milyon ton, ihracat miktarı ise 2,18 milyon tondur. Türkiye ise 2019 yılında dünya sıralamasında ithalatta 5'inci sırada iken ihracatta 3'üncü sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE NOHUT

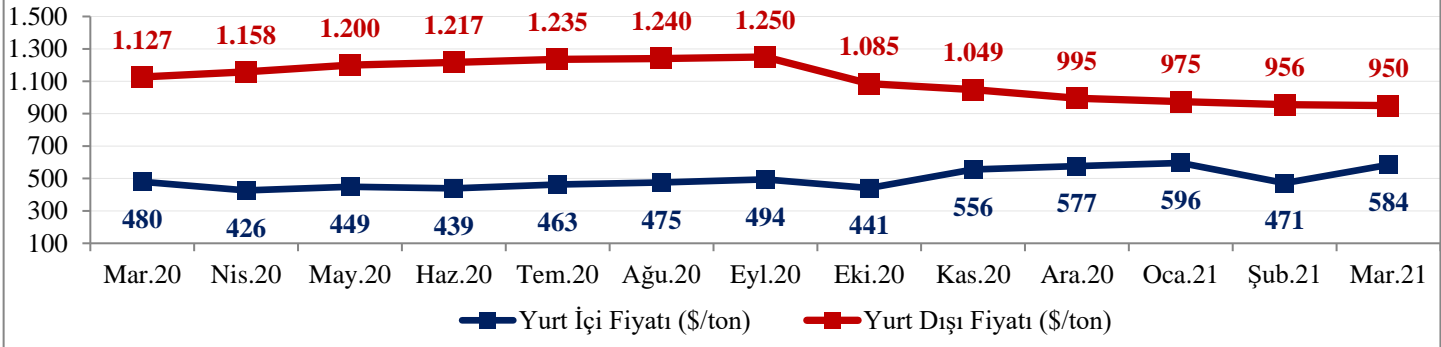

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Değerlendirilmesi (NAD) gibi başarılı projeler sayesinde nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2020 yılında **123 kg/da** olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre Türkiye yıllık nohut tüketimi **408 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **4,9 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **%127,5**'tir.

TÜİK 2020 yılı verilerine göre 511 bin ha alanda 630 bin ton üretim gerçekleşmiştir. Son 10 yılda (2011-2020 yılları) ülke genelinde 143 bin tonluk üretim artışı sağlanırken, il bazında en fazla üretim artışı Ankara'da gerçekleşmiştir. 2011 yılı üretimi 15 bin ton olan Ankara'da 2020 yılı üretim miktarı 93 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

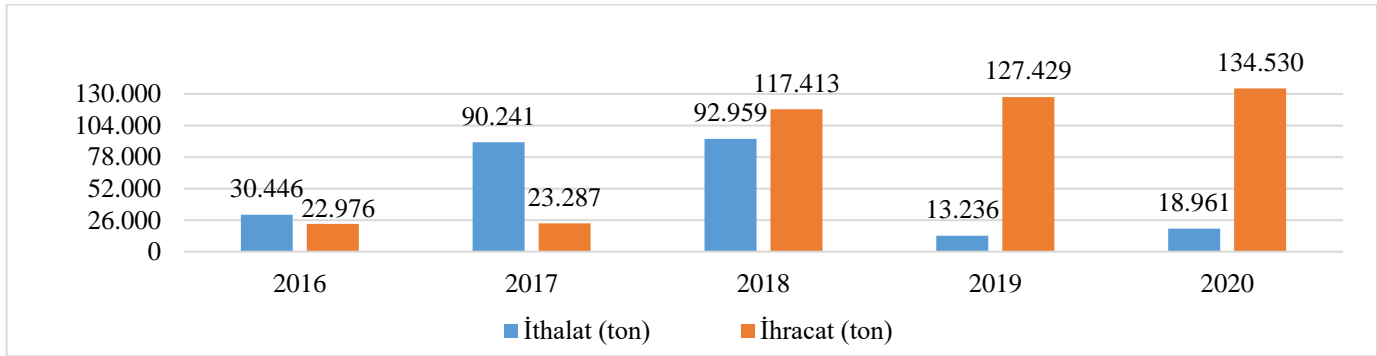
Yurt İçi ve Yurt Dışı Fiyatlar

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.
(Yurt dışı Meksika 10 mm esas alınmıştır.)

2021 yılı Mart ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları **4.456 TL/ton**'dur (**584 \$/ton**). (Mart 2021 ortalama \$ kuru:7,6306 TL) Yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut **950 \$/ton**'dan işlem görmektedir. Mersin Ticaret Borsasında 08 Nisan 2021 tarihinde ortalama naturel nohut fiyatı **4.290 TL/ton**'dur (**525 \$/ton**). (08.04.2021 \$ kuru: 8,17 TL)

DIŞ TİCARET

Kaynak: TÜİK (2020 yılı geçici rakamları), GTİP No: 7132000011, 7132000019

Ülkemiz 2020 yılı ithalatı 19 bin ton, ihracatı ise 134,5 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı **ithalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 61 milyon dolar** olarak gerçekleşmiş olup ülkemiz net **İHRACATÇI** konumundadır. Genel olarak tüketici özel isteği (iri taneli) doğrultusunda gerçekleştirilen ithalat miktarında 2020 yılında artış görülmektedir.

2020 yılı ilk üç aylık ithalatı miktarı 5.904 ton, ithalat değeri 5,4 milyon \$ iken 2021 yılı aynı dönem ithalat miktarı 2.209 ton, ithalat değeri 2,4 milyon \$'dır. 2020 yılı ilk üç aylık ihracat miktarı yaklaşık 20 bin ton, ihracat değeri 12,5 milyon \$ iken 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı 36 bin ton, ihracat değeri 24,5 milyon \$'dır.

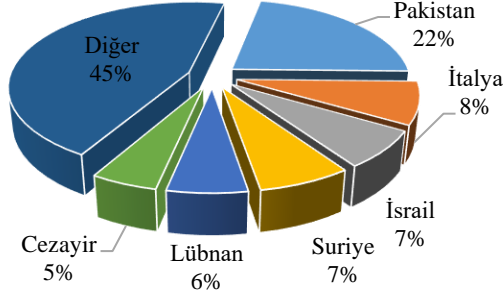
Yılın ilk üç ayı itibarı ile ihracatımızda ilk sıralarda %15 ile İran, %9 ile Lübnan, %8 ile Pakistan, %7 ile Irak yer almaktadır. Ramazan ayı öncesi ülkelerin talebine bağlı olarak ihracat miktarının yüksek olarak devam edeceği tahmin edilmektedir.

Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2020 yılında ihracat miktarı **12 bin ton** karşılığı **16,4 milyon \$'dır**. 2021 yılı ilk üç ayı leblebi ihracat miktarı 3,3 bin ton, ihracat değeri 4,5 milyon \$'dır. Nohudun leblebi olarak ihracatı, ürüne katma değer kazandırıyor olması

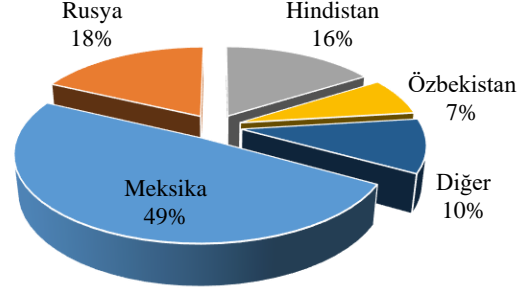
açısından da önem taşımaktadır. 2021 yılı ilk üç aylık dönemde ortalama nohut ihracat değeri **683 \$/ton** iken leblebi ihracatı değeri **1.380 \$/ton**'dur.

Bakanlığımızca uygulanmakta olan politikalar sayesinde üretim artışı yaşadığımız nohudun leblebi ile birlikte ülkemiz dış ticaretine pozitif yönlü katkısı 2021 yılı ilk üç ayında yaklaşık **30 milyon \$'dır**.

İhracatın Ülkelere Dağılımı (2020)

İthalatın Ülkelere Dağılımı (2020)

Kaynak: TÜİK 2020, GTİP No: 7132000011, 7132000019

Türkiye nohut ihracatında 2020 yılında Pakistan (%22), İtalya (%8), İsrail ve Suriye (%7), ilk sıralarda yer almaktadır.

DEĞERLENDİRME

- 2020 yılı üretimimiz **630 bin tondur**.
- Bakanlığımızca uygulanmakta olan proje ve politikalar sayesinde nohutta kendi kendine yeter ülke olmamız nedeni ile pandemi döneminde artan talebe bağlı olarak uluslararası piyasalarda yaşanan fiyat artışları yurt içi piyasalarda görülmemiştir.
- Nohutta **NET İHRACATÇI olan ülkemizin** 2020/2021 sezonunda da aynı potansiyelini koruyacağı öngörülmektedir.
- Ülkemizde 2021/2022 üretim sezonu nohut ekilişleri tamamlanmıştır. Rekoltenin iklimsel bir olumsuzluk yaşanmaması durumunda geçen yıl ile aynı olması beklenmektedir.
- Protein içeriğinin yüksek olması nedeni ile tercih edilen ülkemiz nohutunun gelişmekte olan protein ekstraktı sektöründe değer kazanacağı ve uluslararası piyasada tercih nedeni olabileceği değerlendirilmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

0 312 258 82 00

urunmasalari@tarimorman.gov.tr